

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak:

Helyben:		Vidékre:	
Egész évre	12 korona	Egész évre	20 korona
Fél évre	6 "	Fél évre	10 "
Negyed évre	3 "	Negyed évre	5 "
Egy hóra	1 "	Egy hónapra	2 "

A szerkesztésért felelős
Kutasi Imre
kiadó s laptulajdonos

Szerkesztőség Nagy-Várud-utca 2087. sz. Gáll-ház (emelet)
Kiadóhivatal Nagy-Várud-utca 2087. sz. Gáll-ház (földszint)
Hirdetések a legmérsékeltőbb árszámítás mellett vétetnek fel

Bűnös társadalom.

Debreczen, május 3.

Bárhová nézünk széjjel, mindenütt a megdöbbentő s gyakori bűnnel fogunk találkozni. A fegyházak, börtönök, fogházak tele megtévelyedett emberekkel; s ma holnap már kevés lesz a hely ezek számára.

Napról-napra szaporodik az elvetemedetek száma. Visszafojtott lélekzettel hallgatjuk végig a törvényszéki tárgyalások lefolyását s mindannyiszor egy gondolat támadt agyunkban, miként lehetne eme romboló betegségen segíteni? A törvény az igazságszolgáltatás fogyatékos s nem szolgál eléggé elrettentő példát a vétkezőknek. A csalót, a tolvajt, sikkasztót, a gyilkost elítélik, még sem fogy a vétkezők száma.

Teljesen megszüntetni a vétkezők számát lehetetlen, mert rossz a jók között mindig; ott lesz; de igenis van rá mód, avagy módott kellene találni arra nézve, hogy a vétkezők, a bűnösök számát redukáljuk. Mert bizony kétségbeejtő a mai bűnkronika!

A pénz az uralkodó szellem, ez viszi a főszerepet mindenütt, minden társadalmi osztályban; a pénz s ezzel járó önzés egoizmus sodorja az embert a bajba, a bukásba, melynek végeredménye a börtön vagy a gyáva öngyilkosság.

A kinek van vagyona, nem elégszik meg a meglévővel, többre vágyik: lop sikkaszt, hamisít, sőt nem retten vissza a

legállatiasabb, legocsmányabb cselekedettől sem: Az öléstől, a gyilkolástól. Eléggé ilusztráls példát rá a szatmári Papp Béla gyilkossági esete. A bátyja orgyilkosokat bérel fel öcsse ellen, csak hogy apja örökségéhez jusson.

Mily elvetemültsége ez az emberi léleknek?!

Mics ma már önérzetlenség az emberekben, — tisztelet a kivételeknek, mert kivétel mindig van, — nincs igazán felebaráti szeretet, igazi szerelem.

A felebaráti szeretet csak számítás s szerelem aljas csábításá süllyedt alá.

Az ilyen emberekben hiányzik a jellem, az erény, az erkölcs. Felebarátuknak kárt okoznak, azt is a bűnbe rántják magukkal együtt: szerelmesüknek becsületét örökre elveszik, például rá az upesti Ziegler orvosnővendék esete vagy a nagyvárad Róth esete. Ártatlan leányokat ostromolnak kétszínű szerelmükkel, őket bűnbe sodorják; az egyik megfojtotta, a másik vízbe dobta a szerelem gyümölcsét, az ártatlan gyermekét.

És ez a bűn meg van ugy az alsó mint a felső fokon, a tanult és tanulatlan osztálynál egyaránt. Mintha általános romlottság korszakát élők, a hűség, a büszke szegénység az önzés mindenütt befészkelte magát a szívekbe.

Nem egy-két ember bűnéről van itt szó, hanem ezerről és ezerről. Elszomorító a statisztikai adat a bűntényekről. Évente átlag büntetett miatt mintegy 45—50 ezren, vétség miatt 200—250 ezren, kihágás

miatt mintegy 250—300 ezren jönnek a törvénnyel össze-ütközésbe. Összevéve mintegy fél millió! mily égbekiáltó szomorú adat ez!

Régóta panaszkodunk jajgatunk e miatt. A nevelés fogyatékoságában, ferdeségében hiányában, keressük e bajok okait. És méltán! Mert a mai nevelési módszer nem nevel embereket az élet számára, hanem páriákat, nyugót, terhet a társadalom, a haza nyakára.

A férfias tetterő, az akarat, a szilárd jellem, a tisztességes, becsületes munka hiányzik az emberekben. Míg ezek a kellemek erős gyökeret nem hajtanak a mai nemzedékben, addig mindig bűnös romlott s gyenge lesz a társadalom!

E bűnök sokasága előfűtárja egy hatalmas fergetegnek, társadalmi forradalomnak mely elfogja söpörni a már romlott nemzedéket! Jöjjön el a te országod szep-lőtlen társadalom!

A király berlini utja.

S z ö g y é n y - M a r i e h László magyar nagykövet csütörtökön este Stürgkh gróf k a t o n a i attasé kíséretében Odera-Frankfurtba utazik, a hol pénteken reggel fogadja Ferencz József királyt. A nagykövetség többi tagjai a nagykövet feleségével és leányaival a postdami pályaudvarban fogják fogadni ő felsőségét. A kastélyban adandó családi ebéden Ferencz József királyon kívül csakis a királyi háznak legközelebbi családtagjai lesznek jelen. Ugyanakkor lesz Bülow külügyminiszternél Goluhovszki külügyminiszter tiszteletére ebéd, a melyen Szogyény-

DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA

Mária Antoinette cipői.

(Történelmi novella.)

Gilbert de Mortier, Lafayette marquisnak, Auvergneben régi családi Chavaniac nevű kastélya volt, nagy tágas, de meglehetősen csúf épület. Kis távolságban tőle bükk- és gesztenyeerdők középette néhány meredek domb állott. Ez erdők zöld árnyában faszedők, doboz- és kapszlikészítők, favágók, faczipőkészítők laktak, szóval az erdei munkások egész serege. Ez az egész társaság evett és dolgozott a szabad levegőn és egész nap a fűrészelés, favágás és hasítás fülsiketítő zaját lehetett hallani, mely csendes kék párakkal és a szerencsés emberek énekével szállt az égnek. E vidéken élt egy fiatal faczipő készítő, zárkózott, álmodozó és hallgatag árva. Anélkül, hogy a többivel törődött volna, faragta és készítette el faczipőit. Raisonnak hívták, de miután kissé együgyűnek tartották, hogy önmagának élt és alig beszélt valamit, Déraisonnak (esztelennek) nevezték el. És mert kunyhójában Mária Antoinette arcképét függesztette, fel a királyné kedvencének is elnevezték.

Egy napon Lafayette marquis eljött Chavaniac kastélyába. Azon időben volt, mikor a Francia udvar Florián dragonyos kapitány vezetése alatt pásztorjátékokat rendezett az előkelő hölgyek és urak pásztoroknak és molnároknak, pásztorlányoknak és tejhordolányoknak öltözködtek s valódi faczipőket viseltek, legelőt járt pedig abban Mária Antoinette királynő.

Ezt elbeszélte Lafayette marquis, ha este parasztjai közé keveredett. Déraison villogó szemekkel hallgatta őt.

— A királyné is faczipőt visel, marquis ur?

— Igen!

— És ha én neki egy pár faczipőt készítenék, elfogadná-e, ha átadná neki?

— Természetesen ha méltók lesznek egy királyné lábára.

Déraison nem szólt többé egy szót sem. De másnapról fogva egy olyan gyönyörű faczipő kezdett dolgozni, mint amelyet az auvergnei völgyény menyasszonyának szokott készíteni, melyet aztán a fiatal menyecske egész életén át öröklé gyanánt megőriz.

Két héttel később Déraison elment Chavaniac kastélyába és kérdezősködött a marquis ur után.

— Én vagyok, mondá és itt vannak a királyné számára készített faczipők.

— Valóban olyanok, mintha menyasszonyod számára készített volna. El né-

gyönyörű munka és én minden bizonytalán át is fogom adni a királynénak.

Valóban gyönyörűek voltak a faczipők, gesztenyefából faragva, fényezve és a leggyönyörűbben kidolgozva. A lábujhegyek végén egy szív volt és felette fűzőr alakjában a talányos négy betű: T. T. L. V.

A marquis faczipőt magához vette és mosolyogva nézegette, mert jól tudta, mit jelentenek a titkos betűk.

Déraison könnyű léptekkel és örvendő szívvel tért vissza kunyhójába és a királyné képére is ráfestetett a négy betűt, melyek a faczipőre voltak faragva.

Lafayette a generális ismét Párisba utazott. Amint megígérte a munkásnak, a faczipőket Trianonba vitte és elbeszélte történetüket. A királynő el volt ragadtatva. Valódi parasztnő-czipő, valódi faczipőstől, a hegyek közül, ez valami új volt előtte!

De mit jelent e négy betű: T. T. L. V., marquis ur?

— Csak felséged engedelmével fordíthatom le.

— Fordítsa le, marquis ur, megengedem.

— Taimerai toute la vida.

— Mit jelent ez? — kérdezte Mária Antoinette csodálkozva.

— Ez auvergnei tájszólás és annyit jelent; egész életemben szeretni foglak!

Marich László nagykövet is ott lesz. Szombaton este a király az Operába megy diszelszólásra. Vasárnap, 6-án, délután a magyar nagykövetségben lesz ebéd, a melyen megjelenik a király is kíséretével s a diszszolgálatra kirándult tisztekkel. Ebéd után a király a nagykövetségben a berlini osztrák és magyar egyesületek elnökségeit fogadja. A királynak a Pariser Platz-on három fiatal hölgy fog virágokráját atnyujtani.

A burok.

A gyarmatok magatartása a délafrikai háboruban különös fontossággal bír az angol nemzet előtt. Az egyértelmű készség, a melylyel Kanada, Ausztrália, sőt a keletindiai fejedelmek is, jöllehet borzasztó éhínség pusztítja Hindosztán lakosságát, följánlották segítségüket az anyaországnak, arra szolgál bizonyoságul, az angol fölfogás szerint, hogy a brit világbirodalom összes részei együttérzenek, együvé tartozónak vallják magukat.

Bizonyos hogy az angol nemzet hatalmának és nagyságának tudatában egyszerű incidensnek tekinti a délafrikai háborút, a melynek összes, a mi fogalmaink szerint, óriási vér és pénzáldozatait könnyen elviselheti.

Mialatt az angol államférfiak teljes bizalommal tekintenek a jövőbe, azalatt az Európába és Amerikába küldött *búr deputáció* reménye napról-napra *jobban összezúgorodik*. Hágában a hollandusok szertelenül ünneplik ugyan búr rokonait, hanem másutt halani sem akarnak a délafrikai köztársaságok küldöttségéről. Fischer államtanácsos és társai valószínűleg nem is látogatnak meg egy európai fővárost sem, mert látják, hogy mindenütt visszautasítás vár rájuk. Ennek folytán Hágából egyenesen Washingtonba utaznak, mert bizalmuk egyedül az északamerikai Egyesült Államokban van.

Munkácsy Mihály.

Debreczen, május 3.

Megkapó tragikum van a legnagyobb magyar alkotó művész életében. Alacsony sorból asztalos inasból, emelkedik oly magasságra,

Erre a marquis hangosan elnevette magát. A királyné nem nevetett és néma maradt.

— Szegény fiu, mormogá meghatva. A cipő, ugy látszik, kissé nagy, de annál jobb... marquis ur.

Mária Antoinette felbe szakítá beszédét és halkán odaszólt Lambelle hercegnőhöz, ki a cipőt átvette, a szalont elhagyta és rövid idő múlva a cipőt arannyal tele rakva visszajött.

— Marquis ur, küldje el az aranyat egy kazettában a fiatal embernek köszönetem jeléül és mondja meg neki... nem, ne mondjon neki semmit többet!

A marquis teljesítette a megbízást és elküldte az aranyat egy szép dobozban Chavaniacha.

* * *

A királyné a cipőt le akarta vetni, mert kissé nagy volt, de azért mégis viselte volna, ha elég ideje lett volna hozzá. De már a forradalom előestéjén voltak. Az 1779—92—93. évek forgó szél gyanánt vonultak el. Collot d'Herbois Lafayette marquis ellen panaszt emelt és Lambelle hercegné szép szöke fejét lándzsán hurczolták végig diadalmasan Páris utcáin. Dérason magányában mindezt megtudta és vérző szívvél élt erdejében. Végül a királyi család elfogatását is megtudta. Mindig komorabb és csendesebb lett. Egy szép reggelen eltűnt konyhájából, melyben nem találtak mást, mint egy szép dobozt.

A szegény fiu Párisba vándorolt, persze gyalog, aranyait mellényébe varrva és a királyné képét szíven viselve. Szerelmében és egygyűsűségében Mária Antoinettet meg-

a melyet földi halandó csak valaha is elérhetett; mert az már a halhatatlanság régiója. Olyan művekkel gazdagította a világot, a minőket századok óta nem mutathat a mítörténelem index. Híre és dicsősége bejárta a világot, mely némely festményeért mesés árt fizetett. S a mikor a mester már mindent elért s a hatalmas géniusz pályájának zenitjére emelkedett: a vége az, hogy elborult elmével egy komor intézet magányába jut s ott is éri korai végét, hitvese szerető karjai özött, mitsem sejtve többé világról, küzdelemről, sikeréről, egy világra szóló lángész halhatatlan dicsőségéről.

Az első táviratok.

Rákosi Jenőhöz érkezett az elő értesítés Budapestre Munkácsy Mihály haláláról. A Bonnból kelt táviratot négy óra harmincz perckor adta föl Munkácsyné:

Szegény Miskám ma egy óraker, karjaim közt, az endenichi szanatóriumban meghalt. Munkácsy Cecl, Royal szálloda, Bonn.

Har kán vi Frigyes báró is kapott táviratot az özvegytől:

Miskám ma, karjaim közt, az endenichi szanatóriumban esendesen elhunyt.

Munkácsy betegsége.

1897. február 4-én Bonnból sürgönyözték világgá azt a borzasztó hírt, hogy Munkácsy-nak elméje megháborodott, rárohant a komornyikjára, az orvosára és tokon ragadv, fojtogatni kezdte őket rettenetes erővel. Azok rem tudtak szabadulni a kezei közül, segítségért kiáltottak. Erre berohant két ápoló s négyen birkóztak vele, földre teperték, megkötözték és csak így tudták ártalmatlanná tenni. Az orvosok konstataáltak, hogy Munkácsynak az arva és a gerinceze van megtámadva. Mindjárt éretlen mende-mondákat kolportáltak betegségéről. A tulfűszerezett életnek tulajdonították ezt a betegséget. Ez az állítás azonban teljesen

akarta menteni. Csak éjjel vándorolt és nappal az ut árkában rejtőzött.

Végül 1793. okt. 17-én elérte lesóványodva, betegesen s dühtől és szerelemtől it-tasan, Páris. A Bastille-téren egy frigiai sapkával ékesített honfival beszélt és kérdezte:

— Hogy lehetne a Temple ba jutni?

— Mit akarsz te a Temple-ban?

— A királynét megmenteni!

Azt az osztrák némbert? Tegnap óta már egy fejjel rövidebb lett! — válaszolá a hazafi vad taglejtéssel és hülye nevetéssel.

A paraszt felfogta a hazáról hozott ócska puskáját, de a hazafi megelőzte, kicsavarta kezéből és saját fegyverével mellőtte, aztán ordított: Egy arisztokrata! Arisztokrata!

A néptömeg összeszaladt és lábbal tiporta a holttestet. Mellén ott találták Mária Antoinette képét a tilkozatos négy betűvel T. T. L. V. Persze ez ismertető jel lehetett. Ez az ember bizonyára koblenzi összeesküvő volt, vagy másimilyen áruló, szóval hazaáruló!

Dühös ordítás keletkezett és a tomboló nép a holttestet felszedve, a Szajnához futott vele és bedobták a szegény munkást bevarrt louisorsjaival és a mellén levő képével együtt. Csak ugyan haláláig szerette az együgyü legény a boldogtalan királynét!

Fordította:

Holzmann Ignác.

alaptalan. Munkácsy maga volt a józanág és mértékletesség minden materiális gyönyörűségeiben. Gerincezbajában több a része gyermekkori nyomorúságának, mint a későbbi tulfeszített munkának. Munkácsy fizikuma tizenöt évig kibirta a gerincezbajt. Munkácsy 1896. április 19-én volt műtermében utoljára. Már ekkor kifárasztotta még a nevének egyszerű aláírása is. Némelyiken kimaradt a nevéből egy-egy betű, ijedten törölte le és írta újra. Ugyanez nap indult el Munkácsy Budapestre. Páris és München között kissé derültebb lett. Hisz hazafelé jött milléniumot ünnepelni s az „Eccce Homo“ is otthon várta. Ebéd után kijött az exyressvontat kocsijának a folyosójára sétálgatni, elnézte az éjszakában pihenő falvakból elő előcsillanó apró világosságokat. Midőn másnap a vonat Bajorországon járt, Munkácsy levertébb lett. Münchenben Munkácsy kiszállott néhány pillanatra, hogy kezet szorítson a gyászoló Kaulbachhal, ki Munkácsyt a pályaudvaron várta. „Ki tudja, látjuk e még egymást.“ Ezután tréfásan megjegyezte Munkácsy, hogy az öreg zsidók Jeruzsálembé kíváncsoznak, mikor végüket érzik. Ebéd után jobbkedvű volt és arról beszélt, hogy Wlassics Gyula kívánságára milyen szerepet óhajt vállalni otthon, a művészi közéletben. Két napot töltöttek utközben Bécsben, éppen Tilgner festő temetésének napján. Ez éjjel Munkácsy nem tudott aludni. Folyton Tilgnerrel foglalkozott. Másnap Dóczy Lajost látogatta meg. Dóczy nál iparkodott derült, fesztelen lenni. Innet a képtárba mentek, hol Munkácsy a plafonját akarta látni. Az igazgató be akarta neki mutatni a képtárt is, de Munkácsy alig nézett meg egy két képet, a vér a fejébe tódult és szédülve sürgette: „Ki innen! Ki! Ki!... Ki akarok menni!“

Ezután mindig nagyobb erővel vett rajta hatalmat betegsége, úgy hogy hozzá tartozó az endenichi gyógyító intézetbe vitték. Itt érte utól a halál.

Gyermekkorából.

Munkácsy gyermekkorában határozott el-lenszenvvel viseltetett az iskola iránt. — Csabán neveltette őt nagybátyja. Mint eleven fiu természetszerű vonzalommal viseltetett az élet mulatságos jelenetei iránt. Az iskola éppen az ellenkezőt követelte tőle. Lehet, hogy tanítónak helytelen szigora is növelte benne az idegenkedést. Elég az hozzá, hogy Miska könyv nélkül nem igen szeretett tanulni; a nyelvtant kerülte, számtani feladványait pedig pláne rendszeren elvesztette.

Szigoru nagybátyja ezért gyakran korholta. Esténként elővette — és számoltattott vele. De ez egyszereg nehezen ment a fejébe s rendszeren sirással végződött a lecke.

Mint hogy a tanítók részéről is gyakran jöttek panaszok Miska ellen, a ki nemesak gyenge tanulásával, hanem pajkosságával is bosszantotta őket: István, a nagy bátyja komolyan elővette a fiut. Apai aggodalommal mutatott a kedvezőtlen viszonyokra, a tanult emberek szükséges voltára, a rossz gyermekeknek rendszeren siralmas sorsára. És mikor meggyőződött, hogy mindez nem elég a fiu felrázására, megkérdezte tőle, hogy mi akar lenni.

— Látod, Miska, — mondá neki az elkedvetlenedett nagybátyja — én szegény ember vagyok, de ezt a rajtam levő kabátot is eladom, hogy kitaníttathassalak. Csak azt mond meg, mi akarsz lenni?

Természetesen azt várta, hogy a fiu azt fogja válaszolni, hogy ügyvéd, vagy doktor stb. szoval valami hivatalnok akar lenni. A fiu azonban — ki napjainak egy nagy részét a Reöknél lakó Juhász Ferencz szabó műhelyében töltötte — nagy meglepetésére azt felelte, hogy: szabó!

— Az nem leszel! — mondá hirtelen Reök. — De ha csak iparos akarsz maradni, akkor légy lakatos, asztalos, vagy más efféle mesterember.

— Hát akkor asztalos leszek — mondá határozottan a fiu.

Igy lett Miskából asztalos-inas. —

Csanak József.

— 1820—1900. —

Csanak József nagykereskedő földbirtokos ma reggel 8 órakor meghalt. Halála az egész Debreczenti gyászban borította. Mégpedig szinte gyászba, most Csanak Józsefnek annyit köszönhet a város, mint kevés másnak.

Majdnem 70 éve, hogy a derecskei szegény földműves fia Debreczenbe került, hogy itt jöjjön alapítani. És nem sok idő kellett ahhoz, hogy e város nem csupán legtehetősebb de egyúttal legtökélyesebb polgárai közt foglaljon helyett. Csanak József a régi, most már csak nagyritkán található magyar kereskedő-típus megtestesülése volt, aki becsületes és szerencsés üzletéből szívesen juttatott közölcélokra. 1840-ben az akkor alakult takarékpénztár könyvelője volt s a modern szellemnek hódolva, az intézet őt Komlóssy Imrével együtt az ügyvitel tanulmányozására Pozsonyba küldte.

Nemsokára átvette azt az üzletet, amely a Gereby házban van s azt virágzásra emelte. Tevékenységének legnagyobb mozzanata azonban az István malom helyreállítása. Ő és Szabó Lajos ragadták meg a malom súlyedő hajójának kormányát s nem csak megmenték a fenyegető válságtól, hanem önzetlenül is teljesítették feladatukat.

Alig van kulturális mozgalmunk, legyen az színügyi iskola, zenede, Csokonai szobra, az egyetem stb. amelyeknek ügyén ő ne lendített volna szoval vagy tettel. Szabbnél szebb alapítványok teszik érdemessé nevét az utókor halájjára.

Buzgó része volt az egyházi életben s annak áldozatkész tamasa volt.

A város szepítését nagyon lelken viselte. Az Emlékkert létrehozásában nagy része volt és sok egyéb téren is érvényesítette szép érzékét. De azt kevesen tudják, hogy volt a város szepítését előmozdítandó nagy szabású terve is: egy millió forint tökével szepítési alapot akart teremteni. Emlékiratban ki is fejtette ebbeli terveit. Ez a memorandum még most is ott van valahol a városházán.

A város közönségén kívül siratja az elhunytat családja. Neje már régebben meghalt. Gyermekai: József, aki jelenleg vezeti az üzletet; János és Jenő földbirtokosok; Róza, özv. Láposy Ferenczné; Janka, Huzella Elekné, Ilona, Wessprémi Zoltán megyei főjegyző felesége; Irén, Tóth János országgyűlési képviselő neje és Margit, Sesztina Jenóné.

Váltóper.

Reggeli 8 órától 11 óráig ácsorog egy öreg asszony a rendőrségi hivatal előtt. Idézö szédulája nincs, így az inspekeziós rendőr rá sem hederit.

11 óra felé azonban már nem állhatja szó nélkül s megkérdezi az öreget: „Hát kend mit trázsal itt!”

— „Egy váltóm voln kérem aláan — azt akarnám perelni” — s ezzel előhuz zsebéből egy piszkos gyűrött papirost.

A rendőr forgatja, nézi. „E csakugyan váltó” mondja azután a bizoa tudás fölényével s visszaadja az asszonynak a papirost.

— Vigye be kend a kapitány urnak. — Az öreg keresztül csoszog az irnokok szobáján s oda adia a váltót a kapitánynak.

— Mi ez? kéri a hivatal-főnök.

— Váltó, — kérem, — perelek. 35 forintot adtam kölcsön ezelőt két esztendővel Nagy Mihálynak, ott van az iráson, hogy mikor — azóta egy krajezárt sem láttam tőle, pedig három hónapra ki kellett volna neki fizetni.

— Hogy hívják magát?

— Kemeesei Andrásné. — Kérem szolgálátjára.

— Tud maga irni, olvasni?

— Le tudom irni a nevem, hiszen ott van a váltón, instálom.

A váltó szövege gedig így hangzik: 1900. január 35 frt. fizessen ön ezen váltónál fogva rendeletemre harminczöt frtot. január Nagy Mihály, elfogadom Kemeesei Andrásné.

— Bolond váltó ez, Kemeeseiné — mondja a kapitány ur.

— Hogy, hogy kérem?

— Nem mondja egy szóval sem, hogy kelmednek Nagy Mihály tartozik, hanem inkább azt mondaná, hogy maga tartozik Nagy Mihálynak, mert mega rajta az elfogadó.

— Hászén elfogadtam a váltót, mert Nagy Mihály is elfogadta tőlem a pénzt.

A kapitány azután próbál neki beszélni a váltóról, hogy kellett volna azt kitölteni nem fizetés esetén, a lejáratkor megóvatoltatni és legfőképen a nevet nem irni elfogadó gyanánt.

— De — instálom — Nagy Mihály Pesten is járt, tudja a módját, hogy kell ráirni. Azt mondta, irjuk rá mindketten, hogy biztosabb legyen.

— No lelkem, — fejezi be a kapitány a kihallgatást — ezt nem lehet beperelni. Hacsak Nagy Mihály jószántából meg nem fizet, a váltóval nem lehet rajta semmit se vásárolni.

— Na ha evvel nem lehet, nem látok én akkor tőle soha egy krajezárt se. A multkor a beteg feleségének tiz tojást adtam, hogy hátha megjavulna, megadná a pénzem, de a füle botját sem emelte, mikor az asszony előtte hálálkodott nekem. Mikor aztán mondtam neki ma egy hete, hogy hiszen már, azt mondta, hogy nincs pénze, de irjunk egy másik váltót tengeri tőrésre.

— Nem kell nekem, hogy . . . s itt egy gyöngö átkot motyog, azzal eldöcög.

— Ha becsületes, majd csak megadja — szól még egyszer vissza az ajtótól.

Louis.

NAPI HIREK.

Debreczen, május 3.

— Izs. istentiszteletek. Az istentiszteletek a következő sorrendben folynak le az izs. templomban. Hétköznapokon reggel 6 órakor este 7 órakor. Szombat és ünnep napokon d. e. 9 órakor, d. u. 5 órakor. Péntek és ünnepnapokat megelőző este 7 órakor.

— A debreczeni pinczéregylet baja. A debreczeni pinczéregylet betegsegélyező pénztárának az 1898 évi zárszámadása még csak most érkezett vissza a kereskedelmiügyi minisztertől, s jóváhagyás helyett rosszalását fejezte ki a vezetőség rendszertelen eljárása felett. Mert mint a zárszámadásból kitünik, a pinczéregylet betegsegélyező pénztára bevételeinek 48.3 százalékát a kezelési költségre fordítja, a mely körülmény minden esetre arra vall, hogy az aránytalanul költséges adminisztráció fentartásával egyesek anyagi érdekeit támogatja, rom pedig az intézmény elsörangú feladatát teljesíti. Ebből kifolyólag azon indokolt óhajának adott kifejezést a városi

tanácshoz i n t é z e t t leiratában, hogy kívánatosabb volna a nevezett betegsegélyező pénztárt a debreczeni kerületi betegsegélyező pénztárral egyesíteni. A tanács legközelebb tárgyalni fogja ez ügyet.

— A báró ur. Az éjjel egy rendőr meglátott egy elegáns fiatal urat, a ki épen nagy munkában volt, sietett. — egy czégtáblát akart levenni. Az udvariatlan rendőr ott alkalmatlanokodott, és nem látva indokoltnak ezt a különben érdekes műtétet, megakadályozta a végrehajtást. sőt minden tiltakozás ellenére is, bekísérte a rendőri örszobába. Ott az ur megnevezte magát, hogy ő báró N. N. joghallgató. A rendőr erre tisztelettel megméltóságosozta és kijelentette hogy bocsánatot kér. de azért kénytelen feljelenteni. — A dologhoz még csak annyit kell hozzátennünk, hogy a báró jogász urról kiderült, hogy se nem báró, se nem jogász.

— Akkor örül a rajkó . . . Ma délelőtt egy rakás cigánygyerek a Csicsogónál bitangban talált egy fiakkert. Nosza, kaptak rajta. usgyé, fel a tetejére. Egész sereg purgyé lepte el, kettő fogta az ostort, három a gyeplőt, a többi meg sivalkodott s hajrá, vittek végbe olyan fiakkerezést, hogy megállott csudájára az utca. Egy rendőr gyanus szemmel nézegette ő kelműt s mivel nem képzelte, hogy igaz uton jutottak a kocsira, lerendelte a rajkókat a fiakkerről, azt pedig bevitte a város istállójába. Csak most derült ki a bibe. Pap János bérkocsis jött feifelé a rendőrségre nagy lármával és nagy panasszal, hogy ilyen ő rajta még nem esett, bitang jószágnak nézik a lovait! Hiszen igaz, hogy az egész éjszaka kísérte a muzsikáló cigányokat s egy kicsit ej is áporodott, így elfelejtkezett a lovakról, de nem bitang jószág azért az ő lova.

— Az élelmiszerek hamisítása ellen a debreczeni vegyikísérletifájlomás főnöke: Nyiregyházy Jenő dr. átiratot küldött minden város tanácsához. Észrevette ugyanis, hogy az élelmi szerekkel, iparcikkokkal mostanában ugyancsak hamisítják, s ezzel a közönséget, az iparos és kereskedő világot megkárosítják. Miután a debreczeni mezőgazdasági vegyvizsgáló állomás van hivatva a közönség érdekeit védelmezni s őt esküje s lelkiismerete kényszerinti hivatása teljesítésére, felkéri a társhatóságokat, hogy a törvényt szigoruan hajtsák végre.

— A kórházbizottság ülése. Debreczen város kórházbizottsága holnap délután Körner Adolf tanácsnok elnöklete alatt ülést tart. A bizottság tárgyalni fogja a helyi vasut jelentését, a melyben a szénszállításra a várossal kötött szerződést felmondja. A helyi vasut felmondásának okat arra építi, hogy a város az esedékes részletet idejében nem fizette ki, holott valaki: ben, akkor a nemes városban megtalálhatta volna a grancziát arra, hogy követelése nincs veszélyeztetve. A bizottság különben még a kórházi ruhaneműek szállítására Kardos László czéggel kötött szerződés megerősítését és Silbermann vállalkozóval a szemétszállításra kötött szerződést erősíti meg.

— A diákok elutazása A diák kongresszus véget ért a tegnapi nappal. A vendégek már el is utaztak mindenfelé. — Jól találták magukat Debreczenben mindenképpen. Bizonyára nem egyhamar fogják elfeledni itt tartózkodásuk emlékeit. E helyen igazítjuk helyre, hogy tegnapi tudósításunkban foglalt az a pont, hogy jövőre a kongresszust fényesen

tartják meg, tévedés, mert éppen azt mondták ki, hogy Szegeden nem tarthatják meg a kongresszust, mivel ott nincs akadémia.

— Gyászjelentés. Csanak József haláláról a család a következő jelentést adta ki:

„A legmélyebb fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett jó édesatyánk, apósunk, nagy atyánk, illetve dédatyánk Csanak József kereskedő folyó évi május hó 3-án, rövid szenvedés után 80 éves korában elhunyt. Temetése folyó hó 5-én délután 3 órakor fog megtartatni, a mikor is szeretett halottunk a Kistemplomban végbemenő egyházi szertartás után, a Kossuth-utcai temetőbe n fog siri nyugalomra tétetni. Debreczen, 1900. évi május hó 3-án.

Gyermekei: Róza, özv. Laposy Ferenczné; Janka, Huzella Elekné; József, János, Ilona, Wespriény Zoltánné; Jenő; Irén, Tóth Jánosné; Margit, Sesztina Jenőné. Unokái: Laposy Anna; Huzella Margit férjezet Zsedényi Bélával, Huzella Tivadar, ifj. Csanak József, Csanak Margit, Csanak Géza, Csanak Mariska, Csanak István, Csanak János, ifj. Wespriény Zoltán Wespriény Ilona, Csanak Jenő, Csanak György, Tóth Irén, Tóth Mártha. Dédunokái: Zsedényi Klára, Zsedényi Gábor. Menyei, illetve vejei: Csanak József Lucich Margit, Csanak Jánosné Jánky Mariska, Csanak Jenőné, Siposs Margit; Huzella Elek, Wespriény Zoltán, Tóth János, Sesztina Jenő. — Áldás volt élete, legyen áldott emlékezete!

— A Csokonai-kör felolvasó ülése.

A Csokonai-kör ma délután 5 órakor tartotta igen szép számu előkelő közönség jelenlétében rendes felolvasó ülést. Először „Vázlatok erdélyi utunkból“ ezimén olvasott föl dr. Nagy Gáborné Csáky Erzsébet urhölgy. Az igen tartalmas, utleirást kitörő tapsal fogadta a hallgatóság. Szép virágcsokorral is meglepték tisztelői. Majd Bödi Ella, a mi kedves énekesnőnk lépett a dobogóra. Szép hangjával most is igazi gyönyört szerzett az őt szerető hallgatóságnak, s maga a polgármester volt az, ki oda is sugta a fülebe: „Daloljon még egyet, azt a frisset, azt a rigat“... Aztán a Sáfra ny Lajos felolvasása következett, mit szintén nagy érdeklődés mellett hallgatott végig a közönség.

— Kiknek a fejére száll? A gáz

mérgezés áldozatai már künn nyugosznak a temetőben. Már-már nem is beszélnek róluk. | Hogy mi ismét foglalkozunk a szerencsétlenséggel, azt csupán azért tesszük, hogy megkérdezzük, kit terhel a felelősség ennek a három embernek a haláláért? — A vizsgálat ugyanis kiderítette, hogy a Borándék lakásába a légszesz egyenesen a színházi — és nem az utcán — főcsőből volt bevezetve. Borándéknál gázóra nem is volt. De vagy igenis a színházban. Ez a gázóra tehát akkor nem volt elzárva. Mert hiszen kiderült, hogy a gáz pislogott az egyik csővön Borándéknál, még reggel 9 órakor is, amikor a szerencsétlenséget észrevették. Ha tehát a színházi gázcsövet elzárják, nem éghetett volna a légszesz Borándéknál, nem ömölhetett volna ki a gyilkos levegő. — Hogy a gázórát másszor elzárták előadás után, mutatja az, hogy Borándék sokszor említette, hogy bár a légszesz le van hozzá vezetve, mégis gyertyát kell tartania,

mert nem tudja, melyik perczben zárják el a gázórát.

A szerencsétlenség éjjelén azonban a gázóra a színházban nyitva maradt. — Erre mutat minden körülmény. — Mert — ismételjük — ha az óra el van zárva, a gáz nem éghet a szobában.

Tény tehát, hogy itt vétkes könynyelműség forog fönn, — amely három életet pusztított el. — De mi történhetett volna, ha a nyitva levő gázórán át a színház valamelyik gázcsapján — amit véletlenül szinte elfeledték volna jól elzárni, — ömölt volna a légszesz a színház falai köré? — Ebből még nagyobb katasztrófa következhetett volna be. — Hogy nem így lett, semmit sem bizonyít, — Eppen úgy történhetett volna.

A vizsgálatnak tehát most annak kiderítésén kell fáradoznia, hogy maradhatott nyitva a színházi légszeszóra?

— Kérvény a polgármesterhez. A sétatér jobb oldali nyaralók tulajdonosai, mint értesülünk — kérvényt készítenek, a melyet a kir. tanácsos polgármesterhez fognak benyújtani, hogy az előttük levő gyalog járdát helyeztesse ép oly jó karba, mint az átellenes oldal van — már nyolcz esztendő óta. A villa tulajdonosok remélik, hogy mozgalmáiknak meg lesz a kellő eredménye.

— A régi pályaház lebontásához már hozzá fogott a vállalkozó Balogh Mihály ny. főmérnök, a ki a régi épületet 10 ezer koronáért vette meg. A bontást a keleti oldalon kezdték meg s a rendőrség helyiségénél, a melyet az épület nyugati oldalán helyeztek el ideiglenesen.

— Utczák csatornázása.

Említettük, hogy a Cserepes utcai háztulajdonosok folyamodtak a városi tanácshoz, hogy lássa el utcájokat csatornával, hajlandók léven a bekerülési ár felének megtérítésére. A tanács engedélyezte is az építést, de csak azon esetre, ha a szomszédos Jókai-utca háztulajdonosai is belemennek a csatornázás elkészítésébe és megajánlják a bekezelési ár felének megfizetését. Most aztán a két utca együtt kérelmezi a közegésségügyre oly fontos csatornázás elkészítését.

— A városi nyaralók. A mérnöki hivatalnak nagyon későn jutott eszébe — mint rendszeren — hogy neki dolga volna a nyaralásra bérbeadott régi nagyerdei fürdőháznál a mennyeiben igen sok javítást kellett volna eszközölni, de bizony az egész mostanáig elhalasztották, a mikor már az üdülést keresők ki is ki is költözöttek. Van is ott por, piszok bőségesen, holott ezt aprilban lehetett volna teljesíteni, még pedig alkalmatlanság nélkül és sokkal olcsóbban.

— A város mostoha gyermekei.

Sokan, nagyon sokan vannak ők, kik a poros akta halmaz mellett töltik el életük legszebb éveit. Ugy hívják őket; napdíjas irnokok. Csékely mondhatni semmi fizetésért dolgoznak napról-napra; egyik másik a melyik nagyobb családdal van, szinte a nyomorral küzd. S ezek a szegény munkások az örökös panaszt hallatják. Hozzánk is eljutott egy-két sóhaj, hogy nem lehet, képtelenség megélni abból a fizetésből, melyet egy napdíjas Debreczenben kap. Vannak például családok, nem gyermek emberek már, kik nyomorult 80 kr. mellett görnyed-

nek naphosszat, s a kinek egy forint napidíj jut, az már a boldogabbak kösé tartozik. Bizony elvégre az illetékes körök is felgondolhatnák ezen szegény emberek szomorú sorsát. Egy olyan gazdag város mint Debreczen, ebben a tekintetben is jópéldával járhatna elől. Csak egy kis méltányos jó akarat kell hozzá, s azok bus panaszok hála imává fognak változni. Mert hiszen azok a szegény napdíjasok is emberek, s azok is élni akarnának. De örökös nyomor között nem édes az élet.

— A ki magát sem ösmeri. Egy közepkoru nőt tartóztatott le a vasuti rendőrség tegnap, a ki a hivatalos helyiségekben botorkált egy vallásos füzettel. Az asszony nem tudta magát igazolni sőt oly feleleteket adott, hogy orvosi vizsgálat után a ker. r. kapitányság kórházba szállította mint elmebajost.

— A bérház disza. A legújabb bérháznak tornyát most díszítik, meg pedig, a mint látszik, klasszikus stíleu a mennyeiben ott díszlik, hogy „Anno MDCCCC“ (az építési év). A jövő század megtudja ebből, hogy a debreczeni mérnöki hivatal nagy alkotásainak évét latinul akarja megörökíteni, a melyet bizonyára hosszabb életűnek vál — a magyarnál No de hát ha ez adja meg a kellő díszet!

— A virágos kert-et mai számunkban vesszük kis olvasóink. Ezután mindig is pénteken olvassák, mivel e napon van a legkevesebb anyak a lapban való földolgozásra és a hirdetések sem foglalják el a helyet, mint szombaton vagy vasárnap. Kis olvasóink bizonyára e napon is éppen olyan szívesen fogják a Virágos Kert-et, mint más napokon.

— Kérelem. A debreczeni daleylet működő tagjait felkérjük, hogy a péntek esteli gyakorlati órára mulhatlan feljönni sziveskedjenek, temetésre kell előkészülnünk. Az elnökség.

— Névmagyarosítások. Városunk idegen hangzásu nevű lakosai díszetért érdemlő példáját adják magyaros érzelmőknek. A mai nap leérkezett belügyminiszteri tegedély szerint a következők változtatták meg neveiket: Vágnér János jászberényi illetőségű helybeli lakos „Székely“-re, Steiner Béla mezőberényi illetőségű helybeli lakos „Szilárd“-ra, s Goldstein József szentmihályi illetőségű szintén debreczeni lakos „Kövesi“-re.

— Női zenekar a Corszóban még mindig hangversenyez. Elfogultság nélkül mondhatjuk, hogy kevés női zenekartól hallunk ilyen szép összhangzásu előadást és ha megfigyelme vesszük azt a legújabb zenemű darabokból összeállított műsort, melylyel a mindig nagyszámban megjelenő közönséget mulattatni igyekeznek, megnyugvással ajánlhatja a kávéház tulajdonosa őket olvasóink figyelmébe.

Székely Jenő és társai cég üzletét a Biederman házból a Hungaria kávéház tőszomszédságában helyezte át.

Törvénytörvények.

§. Gondatlanság. Rácz Sándor bősörményi lakos, géptulajdonos a múlt év augusztus 25-én a bősörményi határban levő Vidaföldön a Fekete Sándor tanyáján gépeltetett, s hogy, hogy nem a gépből kipattanó szikrák két asztal buzát föl gyújtottak, mi teljesen le is égett. Fekete Sándor gépkártérítési pert indított Rácz Sándor gép tulajdonos ellen, mivel gondatlanságból eredő vétséget látott fenn forogni. A helybeli törvénytörvény dr. Vass Antal elnöke mellett ma tartotta az ügyben a végtárgyalást, s Rácz Sándort 100 koronára

16 és 10 korona mellék büntetésben marasztalta el. Mivel a felek megnyugodtak, az ítélet jogerős.

§. A hamis tanu. Érdekes ügyben hozott ma ítéletet a kir. törvényszék. Deáki Sándor nánási lakosnál idegen ekét és csoroszlyát találtak. A csoroszlya tulajdonosa hamarosan megkerült Csobai János telkesgazdában. Ekkor a gyanu Deákira irányult, — hogy ő lopta el a csoroszlyát. Deáki ezután úgy segített magán hogy felbérelte Bocz Ferencet, hogy valljon mellette. Bocz Ferenc azonban a kir. törvényszék előtt előbbi vallomását visszavonta és így került Deáki a törvény elé hamistanuzásra való rábírás címén. Ma volt a főtárgyalás és Deáki azzal védekezett, hogy ő nem ígért semmit, de a tanuk ellene vallottak. Az ítéletet holnap hirdetik ki.

Kovács János baja.

A magyar néphumor nyilatkozik meg abban az instanciában, melyet Kovács János küldött a tek. szolgabírói hivatalhoz. Kovács uram nem igen futkos fiskális után, ha baja van, okos ember ő kelme, maga is megírja a mit akar, úgy, a hogy semmi féle fiskális meg nem szerkesztené, ha a fejét lete szí se.

Ez az instanczia:

A tekintetes Főszolgabíró Urnak.

Azon alázattal ellopott lúra nízve, a kir. Gábor fiam befogódott a setit tömlőczbe, kit pedig nem cselekedett, mer azir hogy hát akkor icczaka, mikor a kérdéses lúrnak ellopódása megesett, a Gábor fiam a feleségem jóváhagyásából a palláson aludt. Mán peig hogy lehessék, hogy a ki a padláson alszik. Iovát lopják.

Arra bölcsen emlékszek, hogy apró marha sorja is volt ecczer, de a fent tisztelt lúhoz semmi köze nem volt, megmondni a szomszid, a kit akkor icczaka meg vertünk, mer' hát az asszony nál volt. A kire emlékszik is ő keeme.

Kérem tehát a tekintetes Főszolgabíró urat, hogy egy vessző alatti lunak gyanujából felmenteni és a kívánatos szénahordásra haza bucsátani kegyeskedjék mer azir hogy hát mégis csak borzasztó vóna, hogy Gábor fiam egy 25 firtos lúrnak érdekében megnyúzódjék.

Maradok a tekintetes Szolgabíró urnak Kovács János, az öreg, a kinek száz zsákos földje van.

Munkácsy halála a Házban.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 3.

Az oly tragikus véget ért nagy művész elhunyt foglalkoztatta ma a képviselőházat is, kiktől tudósítónk a következőkben számol be:

Napirend előtt felszólalt:

Hoch János: Tisztelt Ház! Napirend előtt kértem engedelmet a felszólaláshoz, hogy a tisztelt Házban is hivatalos állásfoglalás történjék azon súlyos veszteség folytán, a mely a magyar művészetet és benne kultúránkat egyik legkiválóbb tehetségünknek és magyar művészünknek Munkácsy Mihálynak elhunytával érte. (Igaz! Ugy van!) Lehetetlen, hogy mikor az egész nemzet átérzi a mély gyászt és szomorúságot, ez a Ház, mely

a nemzeti életnek lüktető szerve és erkölcsi központja ebben a nemzeti gyászban ne vezetne és állást ne foglalna abban az általános szomorúságban, mely ezen súlyos veszteség folytán mindnyájunkat ért. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

Csak arra kérem a Házat, járuljon hozzá, hogy nemzeti gyászunk jegyzőkönyvi formában megörökíttessék e Ház jegyzőkönyvében is. Mutassuk meg a jövőnek hogy mikor egyik legnagyobb tehetségünk és egyik legkiválóbb magyar művészünk hunyt el, a törvényhozás vezetett az országos gyászában és előljárt a hazafiúi kötelességek teljesítésében. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Tisztelt képviselőház! Én azt gondolom, hogy azokat miket Hoch János tisztelt képviselő ur most mondott, mindannyian átérezzük. Ennek a Háznak nincs egyetlen tagja sem, a kormánynak sincs, a ki kivoná magát azon általános fájdalom érzetéből, a mely az országot elfogja, midőn a magyarságnak, a magyar művészetnek, a magyar geniusznak ily kiváló képviselőjét veszítettük el. Hiszen az ország már hosszú éveken át a legnagyobb fájdalommal, részvéttel és csüggedéssel nézte ennek a nagy szellemnek elborítását. (Igaz! Ugy van!) és így az ő elveszte feletti fájdalom általános és mélyen érzett. A magam részéről is szívesen hozzájárulok ahhoz, hogy ennek a fájdalomnak a Ház jegyzőkönyvében is kifejezést adjon és megörökítse annak a veszteségnek fájdalmas érzését, a melyet Munkácsy Mihály elhunytával az egész ország érez. A továbbiakra vonatkozólag málióztatassék megvárni a kultuszminister urnak megérkezését, a ki esetleg a legközelebbi ülésben fog e tárgyban indítványt tenni. [Általános helyeslés.]

Alig hangzott el a Ház egyöntetű helyeslése, a mikor felállt Madarász József és azt ajánlotta a Ház figyelmébe, hogy napirend előtti felszólalás tárgyában a házszabályok megsértése nélkül nem lehet határozatot hozni.

Ezt az incidenszt Széll Kálmán azzal simította el, hogy ő semmiféle indítványt nem tett, csupán azt ajánlotta, hogy Munkácsy halála fölötti fájdalom kifejezését halasszuk el a kultuszminister gyászrendelkezésének betérjesztéséig.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónk táviratai. —

Budapest, május 3.

A képviselőház ma rövid ülést tartott. Az ülés elején az elnök felolvastatta a delegációkat egybehívó királyi leiratot. Egyben elhatározta a Ház, hogy a delegáció tagjait a május 5-iki ülésben fogja megválasztani. Neményi Ambrus a pénzügyi bizottság jelentését nyújtotta be az új beruházási kölcsönről. E javaslatot a szombati ülés napirendjére tűzték ki. Napirend előtt Hoch János szólalt fel Munkácsy Mihály halála alkalmából. Eről lapunk más helyen emlékezünk meg. — (A szerk.) Ezután harmadszori olvasásban elfogadták a tegnapi letárgyalt törvényjavaslatokat. — Ezután Mohay Sándor előadó ismertetése után vita nélkül fogadták el a kuriai bíráskodásról szóló törvény 92. szakaszának módosításáról szóló törvényjavaslatot. Azután az igazságügyi bizottság jelentése alapján megadták a kolozsvári főügyésznek a kért meghatalmazást, hogy megindítsa

az eljárást egy román ellen, a ki a parlamentet megsértette. Végül a Németországgal kötött szerződést a szerzői jogok védelme tárgyában tárgyalják. A javaslatot Neumann Armin előadó ismertetette. Utána Polényi Géza szólalt föl.

Nagy tűz Budapesten.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, május 3.

(Érk. d. u. 2 ó.)

Nagy tűz pusztít a fővárosban; az Üllői-ut 78. szám alatt levő szülészeti klinika lángokban áll. —

Délben az épület tetején egyszerre csak lángok csaptak ki. Nem is egy helyen, hanem csak egyszerre mind a négy sarkában a tetőzetnek, a miből az látszik, hogy a pusztító elem már jó idő óta lappangva emésztette a gerendákat, míg aztán hirtelen kitértek a lángok.

Az épületben szörnyű pánik támadt s a főváros összes tűzorségei kivonultak a helyszínére, nagy erővel fogván hozzá az oltáshoz, a tüzoltók nyolcz tolólétrával és a gőzfeszítőkkel mentek a tüzhöz. Az üllői-utú kaszárnyából a tüzi készlet sietett a veszedelem színhelyére. Egy óra után a Tauffer-féle szülészeti klinika tetőzete teljesen a tűz martaléka lett. A betegeket levitték a pinczehelyiségbe. A veszély mindjobbban fokozódik. Kivonult a helyszínére a 38. gyalogezred és az 1. honvédhuszár ezred összes legénysége s derekasan részt vesznek a mentési munkálatokban.

Ujabb távirat jelenti: A tüzet nagy erőfeszítéssel eloltották.

TÁVIRATOK.

Uj államtitkár.

Budapest, május 3. (Érk. este 7 ó.) Kiszivárgott hírek szerint a kereskedelmi miniszteriumban az államtitkári állást legközelebb betöltik. Dr. Nagy Ferenc egyetemi tanár a ki a kereskedelmi és váltófogot adja elő, lesz a kereskedelmi államtitkár. A hír nagyon valószínű, mert Hegedüs miniszter már régebben odanyilatkozott, hogy neki csak szakember kell államtitkárnak. A miniszterelnök viszont szívesen látja, ha indifferens ember jön legalább nem kell a különböző pártfrakciókkal veszekednie. Nagy Ferenc mint tanár és kodifikátor érdemeket szerzett és mindenesetre többet ért a kereskedelmi ügyekhez, mint az ugynevezett gyakorlati politikusok.

A félhivatalos Magyar Nemzet megerősíti azt a hírt; hogy Nagy Ferenc lesz az államtitkár.

A pestis.

Budapest, május 3. (Érk. este 7 ó.) Trészből telegrafálják: Egy Port Saidban előfordult halálos pestis-élet következtében tegnap a Semiramis nevű Lloyd gőzös megérkezésekor újra megkezdtek az Alexandriából jövő hajók egészségügyi megvizsgálását. — A Semiramis utasait elbocsátották, de tíz napig felügyelet alatt maradnak.

Virágos kert

a Debreczeni Hírlap kis olvasóinak

Kit keres Ilonka?

Kis Ilonka hova mégy?
A barátnóm keresem,
Itt mosolygott annyiszor
Elrejtözve, csöndesen!

Szép Ilonka, ugy-e bár
A barátnőd jó lehet?
Szende nyájas és szelíd,
Anyja volt a kikelet.

Jer, keresni segíték,
Szép-e, jó e, ird le hát!
Kék ruhája gyönyörű
És csinálja illatát.

Kis Ilonka már tudom
Mi a neve: I b o l y a.
A lombok közt nemsokára,
Ha kisüt a nap sugara,
Hivogat a mosolya.

A mókus.

Könnyü evet ugrik fáról-fára.
Zrinyi.

Az erdő zöld birodalmát megszállta egy vidám sereg. Az éneklő madarak serege. Itt a tavasz. Tiszta, kék az ég, virágos a föld s a levegő fénylő tengerében édes illat uszik. Vidám muzsika szó mellett, ingó-bingó ágon kis mókuska tánczol. Akkorákat ugrik, hogy szinte roppan. Ez ám a göngy élet. Új, hajvan-e nálánál boldogabb halandó széles e világon! Hiszen elég volt már a nyomorúságból. Eleget koplalt a télen. Bezzeg megesezt néha hogy korgó gyomorral kellett lefeküdni. Hozzá még abban a fogvaczogató, dermesztő hidegben. De megváltozott azóta minden! Most tavasz mosolyog az erdőn, a mezőn. Hópehely helyett viráglevél szállong a galyak között. Avar helyett, sárga kankalin fedi a bokor alját. És nem korhadt levél, hanem szép, tarka pillangó keringél a fák alatt, aranyos szita kött röpköd a forrás vize fölött.

Hol a frisset, hol a lassut járja. A szerint, a mint a muzsika szól. Majd a rigó fujja hozzá a nótát, majd pedig a pintyönke. Ez is vidáman, amaz is vidáman. De nem úgy a kis buvár-rigó. Olyan kesergő az ő nótája, hogy szinte szorongva hallgatja az ember. Ilyenkor is elszontyolodik. Eszébe jut neki az ő legnagyobb ellensége: a nyuszt.

Hej, pedig veszedelmes találkozás volna, ha teszem, úgy belebotlanék a ragadozóba. Bezzeg akkor ő róla is le lehetne mondani, hogy reggel táncz, este táncz. Igen gyakran öröm után bánat következik.

— Ezt pedig aligha kerülné ki a kis mókus.

Az igaz, hogy igen gyorsan, igen ügyesen tud kuszni. De azért a nyuszt sem valami

lassan csoszogó állat. Ő is ép oly gyorsan, ép oly ügyesen kuszik a fán, ha még olyan is a dereka.

Ha megpillantja a kis mókust, utána iramodik a fára. A mókus sem rest, s a hogy csakbir, oly sebesen kuszik fölfelé. Egy pillanat alatt a fatetején terem. Innen átugrik a szomszéd fára és lefelé fut a derekán, egészen a földig. Ime aztán a legközelebb fekvő fához szökik s úgy tesz, mint az imént. A nyuszt meg folyton utána. Addig üzi, hajtja, kergeti, a míg a kis mókus bele nem fárad a futásba és teljesen ki nem merül. Mire aztán megadja magát az ellenségének. Hosszu futásnak halál a vége.

Pedig olyan szép az élet a virágos, árnyékos erdőben! A sok ugrándozás után olyan jól esik a pihenés az ő szép kastélyában. Már csak azért is, mert maga építette. Galyakból készítette a falát. A réseket betömte mohával, zuzmóval, falevéllal. Előbb benyálazta, kezével odatapasztotta, fejével oda nyomkodta, hogy simán álljon. Néha a szarka fészket, vagy a varjuét is elfoglalja, és ezt is kibéleli mohával, zuzmóval. Ezek a fészkek aztán, csak amolyan szükségből való lakások. Ezekben nem lakik állandóan, csak a maga készítette fészkeben. A többit azért építi, hogy legyen hová betérnie, elbujnia, hogyha hirtelen vihar lepi meg, vagy pedig üldözöbe fogják. Fél nappal előbb is megéri a rossz időt, esőt szelet, havat, s még idejekorán visszavonul a házába, a míg meg nem szűnt a vihar. Ennivalója van ilyenkor bőven, mert a mókus igen takarékos kis jószág. Gondoskodik róla, hogy legyen otthon mindig valami harapni valója. A összehordott élelmiszereket, ha a lakásába nem férnek, hát odvakba, hasadékokba, bokrok, kövek alá, vagy a földbe rakja el. Sok bükkmakkot, fenyőtobozt,ogyorót gombát hordozgat össze ilyenkor, hogy legyen mit ennie, ha soká tart a rossz idő, vagy a hideg évszak.

Legjobban szereti aogyorót. Ha eszik, két hátsó lábára ül, hosszú lombos farkát a hátára hajtja s olyan ügyesen ropogtatja, törli el a héját, a belét meg kiszedegeti a kezével, mintha csak rátanították volna. Tavaszkor, a mikor szükiben van a magnak. a fák rügyével, fiatal hajtásával táplálkozik. Nyáron meg gombából s bogyóból él. Sőt ilyenkor a madárfészket is megtámadja és kieszi belőle a tojást meg az apró csemetékét. Sokat mozog s ezért sok táplálékra van szüksége.

Ha megunta az ugrándozást, meghuzza magát egy ágon és mosakodik. Szereti nagyon a rendet, meg a tisztaságot. Mindennap tisztogatja, nyalogatja a szőrét, nem is egyszer, hanem többször. Kőrmével lombos farkát fésülgeti, simogatja. Nem ám úgy, mint sok rendetlen gyerek, a kik piszkos arczeal,

kőczes hajjal futkosnak az utcán, mert félnek a víztől, meg a fésütől. Pedig jól tennék, hogyha a kis mókus példáját követnék.

Gábor tudós.

Fejtörő.

Szórejtvény.

Közli: *Bacsá Miklósné.*

Két szótagból áll s csupán
S olvass vissza, így is értesz.
Visszafelé kellek sokszor
A furfangos perbeszédhez.
Ha ha haragra nincsen okod,
Engem akkor előrántasz,
Ám rendesen velem jegyet
Édes boldogsághoz válasz.

Rejtvény.

Közli: *Kádár Sarolta.*

Pite, tönk, béke, Ámor, Emil.

E szavak olyan sorrendben irandók egymás alá, hogy az utolsó és utolsóelőtti betűkből egy-egy magyar zeneszerző neve kerüljön ki.

Számrejtvény.

9. 3. 4. 15. 6. Az elefánton látható.
1. 5. 14. 17. 1. Ebben őrlék a gabonát.
11. 6. 16. 11. 12. Nemzetünk első fejedelme.
7. 8. 15. 16. Minden boroshordón látható.
10. 2. 12. 13. 18. Kisebb malomnak a neve.
1—18. A család legjobb szórakozási eszköze.

Betűrejtvények.

—brányi.	—losvay.
—eöthy.	—azekas.
—evicky.	—ókey.
—onyos.	—ancsó.
—eményi.	—zoray.
—almady.	—agy.
	—iss.
	—atona.
	—oménius.
	—ákosi.
	—rcy.
	—ányi.
	—wette.

A betűk úgy helyezendők el, hogy azok felülről lefelé olvasva egy könyv címét és szerzőjét adják ki.

Apróság.

Mindig előkelő. Mama: Felkeltett-e ma reggel a cseléd, fiam? — Arthur: Nem volt rá szükség mama, magamtól felébredtem. — Mama (szigoruan): Ez többé meg ne történjék, mirevaló akkor a cseléd?

Az első fonográf. Pistike: Apuskám miből csinálják a beszélőgépet? — Apa: A legelsőt fiauskám, oldalbordából készítették.

Különfélék.

Csak álmodozunk . . .

Csak álmodozunk, csak ábrándozunk,
Csak semmittevés az egész napunk :
A reggel, az est merengve talál,
Lelkünk ragyogó, szép álmodnái.

Te futsz epedve lány, álmok után,
Én meg te rólad álmodtam csupán ;
Te egy világnak epedsz fényeért,
Ajkad mosolya nekem többet ért . . .

Gyarmathi József.

Tudjuk, hogy mik vagyunk ; de nem tudjuk : mik lehetnénk.
Akinek nincs mit ennie, az annuyival többet harap.
Az ember csak a szive által lehet nagygyá.

+ Egy majemfaj *kiszűtése. Alig hinné az ember, hogy egy majomfajt csupán a bőréről ki lehessen pusztítani. Pedig csakugyan a kizűtülés veszedelme fenyegeti a szép, fekete szőrű sátnajmot. Ugyanis a sátnajom bőrből készült kocsis bundák és női muffok nagy kelendőségnek örvendenek s ezért nagymértékben pusztítják őket. Az Aranypartok kormányzójának becselése szerint 1892-ben 175 ezer bőrt vittek ki, melynek értéke 175.000 forint; de minthogy nem minden majom bőre használható, az említett évben körülbelül 200 ezer majmot lőttek le. Ez időtől fogva a kivétel egyre csökkent. 1894-ben 168.405 darabot, 1886-ban már csak 67 ezer darabot, minthogy egyes vidékeken a sátnajom egészen kizűtült. A kizűtést nagyon elősegíti az, hogy a sátnajmot egész évben lehet vadászni

Szerényen . *

Géza ur és Vilma kisasszony a hegyoldalról nézik a vidéket.
Géza ur lekiált :
— Mily elragadó ! Ah, igen, szeretem a magasztost, a dicsőt, a szépet !
Vilma kisasszony elpirulva szól :
— Ah, Géza, beszéljen hát a mamával.

(Koronaszámítás.) A. (egy vén kisasszonyra czélozva) : Vajon hány éves ez a hölgy ?

B. Ő azt mondja, hogy 30.

A. (fejcsóválva) : Alig hiszem. Ő nagysága bizonyára torintokban számítja az éveit, holott már koronákba kellene.

(Veszedelmes czipő.) Pacziens : Doktor ur, szaggatás van a lábamban.
Orvos : Bizonyosan czugos czipőt visel és léghuzamot kapott tőle.

Zene-estélyek.

A Bika kávéházban szerda : Rác Károly szombat : Magyar Testvérek, vasárnap : Veres Tóni.

A „Központi kávéházban“ naponta felváltva Rác Károly és Magyar Testvérek zenekara játszanak.

Corsó-kávéházban zeneeste hetenként 3 szor. Hétfőn Magyar Testvérek, Szerdán Kiss Béla csütörtökön Rác Károly zenekara játszik.

A „Balaton“ kávéházban hetenként két szor Csütörtökön és Vasárnap cigányzenekar játszik.

Az „Angol-Királyné“ kávéházában Kedden este Magyar Testvérek, Csütörtök és Péntek este Rác Károly. Vasárnap felváltva Rác és Magyar Testvérek tartanak zeneestélyt.

A „Magyar-király“ kávéházban Kedden és Csütörtökön felváltva Rác Károly és Kiss Béla zenekara tart zene-estélyt. Szombaton este a helybeli 39-ik gyalogezred zenekara játszik

Vasuti menetrend

Érvényes 1900. Május hó 1-től

— Egységes vasuti idő szerint. —

Debreczen Budapest (M. áll. v.-tól.)

Debreczenből indul		V o n a t		Erkezik	
P.-Ladány*	12.— déli	Vegyesvonat	1.28	délután	
P.-Ladány	7.10 este	Személyvonat	8.40	este	
Budapest	9.01 délelőtt	Gyorsvonat	1.50	délután	
Budapest	12.36 délután	Személyvonat	8.1	este	
Budapest	10.27 éjjel	Személyvonat	5.5	reggel	
Budapest	4.16 délután	Gyorsvonat	9.40	este	
Debreczen—M.-Sziget					
Királyhaza	5.22 reggel	Személyvonat	1.36	délután	
M.-Sziget	2.56 reggel	Személyvonat	9.50	délelőtt	
M.-Sziget	3.56 délután	Személyvonat	10.50	éjjel	
M.-Sziget	12.17 délután	Gyorsvonat	4.56	délután	
Szatmár-Németi	7.58 este	Tv. sz. sz.	12.03	éjjel	
Debreczen—Szerencs					
Szerencs	8.22 reggel	Személyvonat	11.24	délelőtt	
Szerencs	4.01 délután	"	7.03	este	
Szerencs	6.58 este	"	10.43	éjjel	
Debreczen—Füzes-Abony					
Füzes-Abony	4.42 reggel	Vegyesvonat	10.24	délelőtt	
Tisza-Füred	4.21 délután	"	7.56	este	
Debreczen—Nagy-Léta—Vértes					
N.-Léta—Vértes	8.35 reggel	Vegyesvonat	10.43	délelőtt	
N.-Léta—Vértes	4.31 délután	"	6.18	délután	
Debreczen—Tisza-Lök					
Tisza-Lök	5.28 reggel	Vegyesvonat	9.17	délelőtt	
H.-Nánásig	4.06 délután	"	7.29	este	
H.-Nánásig	11.20 déli	"	1.18	délután	

* Minden kedden.

Budapest—Debreczen

Debreczenbe érkezik		V o n a t		I n d u l o n n a n	
P.-Ladány	7.41 reggel	Tv. sz. sz.	6.08	reggel	
P.-Ladány	5.14 reggel	Személyvonat	4.06	reggel	
Budapest	3.36 délután	Személyvonat	9.15	délelőtt	
Budapest	6.26 este	Gyorsvonat	1.55	délután	
Budapest	2.33 éjjel	Személyvonat	7.09	este	
Budapest	11.44 délelőtt	Gyorsvonat	6.50	reggel	
M.-Sziget—Debreczen					
Szatmár-Németi	7.51 reggel	Személyvonat	3.45	reggel	
M.-Sziget	12.16 délután	Személyvonat	6.—	reggel	
Szatmár-Németi	6.45 este	Személyvonat	2.47	délután	
M.-Sziget	3.55 délután	Gyorsvonat	11.30	délelőtt	
M.-Sziget	10.12 éjjel	Személyvonat	3.39	délután	
Szerencs—Debreczen					
Szerencs	8.07 reggel	Személyvonat	5.—	reggel	
Szerencs	12.07 délután	Személyvonat	9.03	délelőtt	
Szerencs	7.53 este	Személyvonat	5.10	délután	
Nagy-Léta—Vértes—Debreczen					
N.-Léta—Vértes	7.18 reggel	Vegyesvonat	5.25	reggel	
N.-Léta—Vértes	3.13 délután	"	1.05	délután	
Tisza-Lök—Debreczen					
Tisza-Lök	8.17 reggel	Vegyes vonat	5.06	reggel	
Tisza-Lök	6.35 este	"	2.35	délután	
H.-Nánás	3.30 délután	"	1.30	délután	
Füzes-Abony—Debreczen					
Tisza-Füred	8.— reggel	Vegyesvonat	4.18	reggel	
Füzes-Abony	5.45 délután	"	11.35	délelőtt	

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

KUTASI IMRE

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

Debreczenben. Nagyvárosi utca 2097. sz. Gáll Ferencz háza. — Ajánlja magát mindenféle gyors és pontos elkészítésére

Elvállal: tankönyveket, hírlapokat, folyóiratokat és rovatozott íveket, **ET-, BOR- és ÁRLAPOKAT; DÍSZMŰVEKET** arany, ezüst és színnyomatban;

díszes egybekelési. és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjutányosabb árban eszközöltetnek.

A papír gyári árban számíttatik.

HIRDETESEKET a kiadásomban naponta megjelent "DEBRECZENI HIRLAP"-ban legelőször számítva köztesztek.

KUTASI IMRE
könyv- és könyvnyomdai tulajdonos.

EXHIBITION LONDON
DISZOKLEVELEK 1874

a legjutányosabb árakon felvállaltatnak.

Debreczen, nyomtatott, Kutasi Imre kő- és könyvnyomdájában